

27 JULI 2014 – ZEVENTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

– Jean BASTIAENS –

Delf het geheim op

ZOWEL IN DE EERSTE LEZING als in het evangelie van deze zondag gaat het om het maken van keuzes. Kiezen is verliezen, hoor je vaak zeggen. Maar hier gaat het om het maken van een keuze die ons helpt om iets te winnen. In de eerste lezing zijn we getuige van een tweegesprek tussen de jonge koning Salomo en GOD. Dat gesprek speelt zich af in een droom, in een visionaire geestestoestand. De jonge koning hoort hoe GOD hem een vraag stelt: „Wat wil je dat Ik je geef?” Dan volgen er twee delen: eerst de bede van Salomo en vervolgens het antwoord van GOD op die bede. Salomo beseft dat hij uit zichzelf niet in staat is om zijn koningschap waar te maken. Hij is nog zo jong en hij heeft nog zo weinig ervaring. Het volk verwacht nochtans veel van hem. Koning David maakte de stammen van Israël werkelijk tot één volk, nu moet Salomo herder zijn voor dat „groot volk dat niet te tellen is”. Het zweet breekt hem uit bij de gedachte hoe moeilijk die opdracht wel niet is. En juist die angst doet hem beseffen wat hij nodig heeft: „een opmerkelijke geest”, de gave om onderscheid te maken „tussen goed en kwaad”. Salomo bidt om wijsheid en wel de wijsheid die door GOD is geïnspireerd. Zonder die wijsheid kan hij geen zuiver oordeel vormen en geen recht spreken, kan hij niet onderscheiden.

Die vraag om wijsheid valt bij GOD in goede aarde. Let goed op het antwoord dat we nu horen, want de dingen worden op scherp gesteld. Salomo deed er in de ogen van GOD goed aan door drie dingen ondergeschikt te achten aan wat hij eigenlijk nodig heeft: een lang leven (1), rijkdom (2), de dood van de vijanden (3). Dat is niet niks. Het verlangen naar een gezond en lang leven is diep menselijk. Het verlangen naar welvaart en rijkdom is dat ook. En wanneer er geen vijanden zijn, is het land veilig en kan de vrede zich verspreiden. Het zijn waarachtig wezenlijke elementen en toch blijken die van secundair belang te zijn. Belangrijker dan dat is ‘inzicht, wijsheid en begrip’. Dat zijn de instrumenten waarmee een koning in Israël een herder kan worden naar het hart van GOD.

Ook in de evangelielezing gaat het om het leggen van prioriteiten. We horen, na de vorige zondag, het vervolg van de parabelrede. Ook nu gaat het dus over de wijze waarop het Koninkrijk van de Hemel wordt gerealiseerd, vorm krijgt. Er zijn drie korte parabellen, gevolgd door een afsluitende wijsheidspreuk. In de eerste parabel wordt het Koninkrijk van de Hemel vergeleken met een schat die verborgen is in een akker. Wat het Koninkrijk van de Hemel precies inhoudt, is een geheim, iets dat je niet zomaar te pakken kunt krijgen. Dat geheim cirkelt rond de identiteit van Jezus en het soort ‘koninkrijk’ dat Hij nabij brengt. Karakteristiek voor een geheim is dat het een zekere aantrekkingskracht heeft. Godzoekers weten zich aangetrokken door een geheim. Welnu, wie dat geheim van het koninkrijk eenmaal gevonden heeft, zal deel krijgen aan een overweldigende vreugde. Zijn hele leven zal erdoor veranderd worden. Wie eenmaal weet heeft van het geheim, zal er alles voor over hebben om er dieper in door te dringen: „Hij maakte alles te gelde, en kocht die akker.”

In de tweede parabel gaat het niet om een schat die opgedolven moet worden, maar om een parel die je kunt verwerven. In de oudheid zijn parels een symbool van welvaart. Het Koninkrijk van de Hemel lijkt nu op een koopman die verstand heeft van parels en op een goede dag de mooiste parel vindt die hij ooit gezien heeft. Die ontdekking is zo overweldigend en het verlangen om die parel te verwerven is zo groot, dat hij alles verkoopt om die ene parel in zijn bezit te krijgen. Ontdekken wie Jezus werkelijk is en wat zijn optreden teweeg kan brengen, is zo overrompelend dat de hele wereld op zijn kop komt te staan en de echte prioriteiten komen bovendrijven. Die schat ontdekken en die parel verwerven, is de overrompelende ervaring van de gave van het geloof: bron van grote vreugde, bron van vitaliteit, bron van leven. Je wordt geen christen door het volgen van catechese, hoe belangrijk die in een latere fase ook is. Je wordt christen door het opdelen van een schat. De ontmoeting met de verzen Heer is het hart van alle dingen.

De derde en laatste parabel roept die van „het graan en het onkruid” op. Het Koninkrijk van de hemel is geen statische werkelijkheid, maar gaat over een wereld die in ontwikkeling is en die afstevent op een einddoel. Eenmaal zal gerechtigheid zegevieren over alle geweld. Ooit zullen de rechtvaardigen het laatste woord hebben, omdat zij niet de weg van het geweld, maar die van de weerloosheid en kwetsbaarheid hebben gevolgd.

De lezing sluit af met een wijsheidspreuk. Van oudsher werd daarin de handtekening van de evangelist Matteüs gezien. Iedere mens die uit is op wijsheid en het koninkrijk zoekt en die daarbij de Schriften als leidraad neemt, „lijkt op een huisvader die uit zijn voorraadkamer nieuw en oud te voorschijn haalt”. Oud, dat is bijvoorbeeld de onthutsende droom van de jonge koning Salomo. Nieuw, dat is het geheim van een schat die verborgen is en die door ons gevonden wil worden.

EERSTE LEZING

EERSTE BOEK KONINGEN 3, 5-7-12

In die dagen verscheen de Heer ‘s nachts in een droom aan Salomo en zei: „Wat wilt ge dat Ik u geef?”

Salomo antwoordde: „Heer mijn God, Gij hebt uw dienaar tot koning verheven, hoewel ik maar een jonge man ben en nog niet weet wat ik doen of laten moet. Zo staat uw dienaar te midden van het volk dat Gij uitverkoren hebt, een groot volk, zo groot dat het niet te tellen of te schatten is. Geef dus uw dienaar een opmerkelijke geest, om recht te kunnen spreken voor uw volk en onderscheid te kunnen maken tussen goed en kwaad. Want wie is in staat recht te spreken voor dit grote volk van U?”

Dit verzoek van Salomo behaagde de Heer. En God zei tot hem: „Omdat ge juist dit gevraagd hebt en niet gevraagd hebt om een lang leven, ook niet om rijkdom, evenmin om de dood van uw vijanden, maar omdat ge inzicht gevraagd hebt om recht te kunnen spreken, daarom voldoe Ik aan uw verzoek en geef Ik u een geest vol wijsheid en inzicht, zoals vóór u niemand heeft gehad en ook na u niemand zal hebben.”

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE ROMEINEN 8, 28-30

Broeders en zusters,

Wij weten dat God in alles het heil bevordert van die Hem liefhebben, van hen die volgens zijn raadsbesluit geroepen zijn. Want die Hij te voren heeft gekend, heeft Hij ook te voren bestemd tot gelijkvormigheid met het beeld van zijn Zoon, opdat deze de eerstgeborene zou zijn onder vele broeders. Die Hij heeft voorbestemd, heeft Hij ook geroepen. Die Hij riep, heeft Hij gerechtvaardigd, en die Hij rechtvaardigde, heeft Hij verheerlijkt.

EVANGELIE

MATTEÛS 13, 44-52

In die tijd zei Jezus tot de menigte:

„Het Rijk der hemelen lijkt op een schat, verborgen in een akker. Toen iemand hem vond, verborg hij hem weer, en in zijn blijdschap ging hij alles te gelde maken wat hij bezat en kocht die akker.”

„Ook lijkt het Rijk der hemelen op een koopman, op zoek naar mooie parels. Toen hij een parel van grote waarde had gevonden, ging hij alles verkopen wat hij bezat en kocht haar.”

„Ook lijkt het Rijk der hemelen op een sleepnet dat in de zee geworpen, vissen van allerlei soort bijeenbracht. Toen het vol was, trok men het op het strand; men zette zich neer om de goede vissen uit te zoeken en in manden te doen, de slechte echter werden weggeworpen. Zo zal het ook gaan op het einde van de wereld: de engelen zullen uittrekken om de slechten tussen de rechtvaardigen uit te zoeken en in de vuuroven te werpen. Daar zal gewezen zijn en tandengknars.”

„Hebt gij dit alles begrepen?” Zij antwoordden Hem: „Ja.” Hij zei hun: „Daarom is iedere Schriftgeleerde die onderwezen is in het Rijk der hemelen gelijk aan een huisvader die uit zijn schat nieuw en oud te voorschijn haalt.”

Schriftlezingen

© Katholieke Bijbelstichting

’s Hertogenbosch, www.bijbel.net